

U s n e s e n í

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové v právní věci navrhovatel: **Z. R.**, zastoupen Mgr. Janem Vargou, advokátem v Praze 2, Fügnerovo nám. 1808/3, proti odpůrcům: **1)** Úřad městské části Praha 1, se sídlem Praha 1, Vodičkova 681/18, **2)** Sdružení LES, Piráti a NK, volební zmocněnec Mgr. M. M., **3)** ZELENÁ PRO JEDNIČKU, volební zmocněnec Mgr. et Mgr. J. V., **4)** TOP 09, Praha 1, Újezd 450/40, Michnův palác, **5)** Česká strana sociálně demokratická, Praha 1, Hybernská 7, **6)** ANO 2011, Praha 4, Pyšelská 2361/4, **7)** Občanská demokratická strana, Praha 4, Doudlebská 1699/5, **8)** My, co tady žijeme, volební zmocněnec M. M., Praha 1, v řízení o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva Městské části Praha 1,

t a k t o:

- I. Návrh na vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva Městské části Praha 1, konaných ve dnech 10. a 11. října 2014, se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Navrhovatel se včas podaným návrhem dne 17. 10. 2014 domáhal u Městského soudu v Praze vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva Městské části Praha 1, konaných ve dnech 10. a 11. října 2014.

Tento návrh učinil v blanketní formě, a proto jej soud usnesením ze dne 20. října 2014 vyzval ve lhůtě tří dnů doplnit náležitosti potřebné k projednání tak, aby upřesnil, zda se návrhem domáhá rozhodnutí o neplatnosti voleb, nebo o neplatnosti hlasování, nebo o neplatnosti volby kandidáta (§ 90 odst. 1 soudního řádu správního); formuloval návrh výroku rozhodnutí, jehož se na soudu domáhá; uvedl veškeré rozhodné skutečnosti, z nichž vyvozuje své tvrzení o manipulaci s hlasovacími lístky; označil důkazy na podporu takto tvrzených skutečností.

Navrhovatel ve stanovené lhůtě dne 24. 10. 2014 svůj návrh doplnil s odvoláním na ustanovení § 60 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Uváděl, že v předmětných volbách vystupoval jako koordinátor volební kandidátky za Stranu svobodných občanů v Praze 1, když jako kandidát vystupoval za tuto stranu v předmětné kandidátní listině pod pořadovým č. 2.

Dále uváděl, že pro Městskou část Praha 1, okrsek č. 1002 bylo Straně svobodných občanů odevzdáno celkem 667 platných hlasů, a že pan J. R. kandidující pod č. 25 na kandidátní listině této strany údajně neobdržel žádný platný hlas.

Namítal, že navrhovatel sám v okrsku č. 1002 volil tak, že hlasoval pro celou kandidátní listinu Strany svobodných občanů, a tudíž je zřejmé, že pan J. R. musel obdržet minimálně jeden hlas. Skutečnost, že pan J. R. neobdržel žádný hlas, má nasvědčovat porušení volebního zákona. Vyslovil přesvědčení, že nebyl jediným voličem, který v okrsku č. 1002 odevzdal svůj hlas Straně svobodných občanů.

Tvrdil, že má indicie o tom, že k manipulaci docházelo i v jiných volebních okrscích, a to zejména č. 1003 a č. 1018, kde pan J. R., kandidát Strany svobodných občanů, kandidující pod č. 25 kandidátní listině této strany údajně rovněž neobdržel žádný platný hlas. Tvrdil, že v případě pana J. R., kandidáta Strany svobodných občanů, se vykazuje méně platných hlasů, než ve skutečnosti obdržel.

Navrhovatel se dovolával usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. července 2006, č. j. Vol 66/2006-105, podle něhož zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu kandidáta. Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno: tato intenzita způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění.

Namítal, že došlo k zásadnímu porušení zákonných ustanovení volebního zákona a domáhal se neplatnosti voleb do zastupitelstva Městské části Praha 1.

Odpůrce Úřad městské části Praha 1 ve svém vyjádření ze dne 31. 10. 2014 uvedl, že Strana svobodných občanů do okrsku č. 1002 delegovala T. M., která dne 9. 9. 2014 se v reakci na pozvánku na 1. zasedání okrskových volebních komisí z účasti v okrskové volební komisi prostřednictvím e-mailu omluvila, že se nemůže zúčastnit celých voleb. Do okrsku č. 1003 byla delegována Z. K., která se zúčastnila voleb i sčítání hlasů ve dnech 10. a 11. října 2014. Do okrsku č. 1018 nebyl za uvedenou stranu nikdo delegován.

Úřad městské části Praha 1 nezaznamenal z žádné okrskové volební komise (z celkového počtu 21), že by někdo z přítomných členů odmítnul podepsat zápis o průběhu a výsledku hlasování v daném okrsku ani nikdo z členů neupozornil např. na manipulaci s volebními výsledky, na špatné posuzování hlasovacích lístků či jiný problém týkající se sčítání hlasů v jednotlivých volebních komisích.

Zápis o průběhu a výsledku hlasování byl následně předán ke zpracování Českému statistickému úřadu, který měl v době voleb pracoviště v budově Úřadu městské části Praha 1, se sídlem Praha 1, Vodičkova 18. Český statistický úřad postupoval v souladu s § 45 zákona o volbách do zastupitelstev obcí a vyhotovil zápis o výsledku voleb do zastupitelstva obce, neboť neshledal žádné pochybení či nejasnosti.

Podle § 40 odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev obcí po vynětí hlasovacích lístků z úředních obálek okrsková volební komise sečte hlasy pro jednotlivé volební strany a pro jednotlivé kandidáty. Počet hlasů odevzdaných pro volební stranu je dán součtem všech hlasů,

kteří obdrželi její kandidáti podle odstavce 5. Hlasuje-li se v okrsku do zastupitelstva města nebo do Zastupitelstva hlavního města Prahy a současně do zastupitelstva městského obvodu nebo městské části, hlasovací lístky se před sčítáním rozdělí podle jednotlivých druhů zastupitelstev, a poté se sčítají zvlášť.

Podle § 40 odst. 5 písm. b), c) zákona o volbách do zastupitelstev obcí okrsková volební komise po posouzení hlasovacího lístku (§ 41) započte platný hlas pro kandidáta takto:

b) je-li označena pouze volební strana, obdrží hlas každý kandidát této volební strany, nejvýše však tolik kandidátů v pořadí dle hlasovacího lístku, kolik činí počet volených členů zastupitelstva,

c) je-li označena volební strana a zároveň jednotliví kandidáti ostatních volebních stran, obdrží nejdříve hlas každý jednotlivě označený kandidát ostatních volebních stran a poté v pořadí dle hlasovacího lístku tolik kandidátů označené volební strany, kolik činí rozdíl počtu volených členů zastupitelstva a počtu jednotlivě označených kandidátů,

Pro přezkum voleb používá Nejvyšší správní soud třístupňový algoritmus: v prvním kroku zjišťuje, zda došlo k porušení volebního zákona, v druhém kroku analyzuje, zda toto porušení mělo vztah k celkovým výsledkům voleb v napadeném obvodu, a ve třetím závěrečném kroku posuzuje, zda je dána zásadní intenzita této zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. července 2007, č. j. Vol 6/2004 - 12). Tři popsané kroky tohoto algoritmu musí být splněny kumulativně.

Podle § 90 odst. 1 soudního řádu správního za podmínek stanovených zvláštními zákony) může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

Městský soud v Praze se nejprve zabýval aktivní legitimací navrhovatele. Ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování okrsku č. 1002, Městského obvodu Praha 1, o hlasování ve dnech 10. a 11. října 2014 ve volbách do zastupitelstva obce Praha 1, soud ověřil, že navrhovatel byl veden na kandidátce Strany svobodných občanů pod č. 2, a že získal s preferenčními hlasy celkem 30 hlasů stejně jako kandidát této strany pod č. 1 R. S. a kandidát č. 9 I. S. Navrhovatel je tedy v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu aktivně legitimován k podání návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva Městské části Praha 1.

Nejvyšší správní soud ustáleně neinterpretuje jako podmínku procesní aktivní legitimace kandidáta [to by vedlo k odmítnutí nyní posuzované volební stížnosti podle § 46 odst. 1 písm. c) soudního řádu správního], nýbrž jako podmínku důvodnosti volební stížnosti, jež je posuzována až ve třetím kroku algoritmu posuzování volebních stížností (viz citované usnesení č. j. Vol 6/2004 - 12). Volební soudnictví tím mj. plní roli generální prevence pochybení při sčítání hlasů, resp. působí výchovně na volební orgány. Obdobně Nejvyšší správní soud postupoval i v minulosti (viz usnesení ze dne 19. června 2006, č. j. Vol 8/2006 - 17). V inkriminované věci nebyla shledána lichou námitka navrhovatele týkající se pochybení okrskové volební komise č. 1002 při sčítání hlasů.

Podle § 60 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu) každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, (dále jen "navrhovatel"). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

Podle § 60 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

Z obsahu citovaných ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev obcí lze vyvodit závěr o tom, že k rozhodnutí o neplatnosti voleb nepostačí pouze splnění zákonného předpokladu spočívajícího v porušení zákona o volbách do zastupitelstev obcí, když se musí jednat o takový způsob porušení uvedeného zákona, který mohl ovlivnit výsledky voleb. Proto se Městský soud v Praze zaměřil na zhodnocení skutečných následků již zmíněného porušení zákona o volbách do zastupitelstev obcí, když si nejprve od Úřadu městské části Praha 1 vyžádal volební dokumentaci z volebního okrsku č. 1002.

Ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování okrsku č. 1002, Městského obvodu Praha 1, o hlasování ve dnech 10. a 11. října 2014 ve volbách do zastupitelstva obce Praha 1, soud ověřil, že volební stranu č. 2 - Strana svobodných občanů v namítaném okrsku č. 1002 označilo celkem 24 voličů výlučně tuto straně. Kromě toho kandidáti pořadové č. 1 až 24 obdrželi rovněž od voličů jiných politických stran či seskupení preferenční hlasy zaškrtnutím jejich jmen v kandidátní listině Strany svobodných občanů, přičemž se jednalo o dva až šest hlasů. Výjimkou byl kandidát č. 25 J. R., který neobdržel žádný preferenční hlas. Podle zapsaného výsledku sčítání volební komise dostala volební strana č. 2 celkem 667 hlasů.

Městský soud v Praze zkontroloval všechny hlasovací lístky okrsku č. 1002 ve složce s odevzdanými platnými hlasovacími lístky s preferenčními hlasy a všechny hlasovací lístky s odevzdanými platnými hlasovacími lístky bez preferenčních hlasů. Byly sečteny odevzdané platné hlasovací lístky pro Stranu svobodných občanů a bylo zjištěno, že ve volebním okrsku č. 1002 bylo skutečně pro tuto politickou stranu odevzdáno celkem 24 platných hlasovacích lístků. Kromě toho voliči udělili jednotlivým kandidátům této strany samostatné preferenční hlasy tak, že tímto způsobem své hlasovací lístky upravili. Skutečnosti týkající se výsledku hlasování tedy soud ověřil kontrolou a přepočítáním všech hlasovacích lístků

Podle závěrů nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 73/04 platí i pro hodnocení práce okrskových volebních komisí, které jsou vázány slibem, „vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá. Naše volební soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení (tzv. absolutní zmatky volebního řízení), tj. takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování. Všechny možné vady a pochybení je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového

nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popř. na výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality.“

Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 28. listopadu 2006, č. j. Vol 82/2006, mj. uvedl, že „*striktní požadavek na předložení relevantních důkazních prostředků navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastní sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v daném případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobila vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb.“*

Jako takovouto Nejvyšším správním soudem zmiňovanou indicíí shledal Městský soud v Praze v inkriminované věci tvrzení o aktivní i pasivní účasti navrhovatele ve volbách ve volebním okrsku č. 1002 a nulový počet odevzdaných hlasů pro kandidáta Strany svobodných občanů č. 25 J. R. Soud proto dále posuzoval, zda navrhovatel soudu předložil dostatečné důkazy, resp. zda tu jsou takové indicie, z nichž by plynuly pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb.

Pokud navrhovatel tvrdil, že má indicie o tom, že k manipulaci docházelo i v jiných volebních okrscích, a to zejména č. 1003 a č. 1018, kde pan J. R., kandidát Strany svobodných občanů, kandidující pod č. 25 na kandidátní listině této strany údajně rovněž neobdržel žádný platný hlas, musel soud tuto námitku odmítnout s tím, že ji navrhovatel nijak nedoložil, ač byl usnesením ze dne 20. října 2014 vyzván mj. k označení důkazů na podporu tvrzených skutečností.

Soud se proto zabýval pouze počtem odevzdaných platných hlasů v okrsku č. 1002 a skutečně zjistil dílčí chyby při sčítání hlasů odevzdaných Straně svobodných občanů, když v případě pana J. R., kandidáta Strany svobodných občanů, kandidujícího pod č. 25 kandidátní, bylo chybně uvedeno 0 hlasů. V inkriminované věci je nesporné, že pro tuto stranu jako celek hlasovalo celkem 24 voličů, kteří křížkem označili na svém volebním lístku pouze tuto stranu.

Z ustanovení § 40 odst. 5 písm. b) zákona o volbách do zastupitelstev obcí jednoznačně vyplývá, je-li označena pouze volební strana, obdrží hlas každý kandidát této volební strany, nejvýše však tolik kandidátů v pořadí dle hlasovacího lístku, kolik činí počet volených členů zastupitelstva. V případě voleb do zastupitelstva obce Městský obvod Praha 1, ve dnech 10. a 11. října 2014, bylo voleno 25 členů zastupitelstva.

Kandidátní listina Strana svobodných občanů obsahovala 25 kandidátů, takže všech 25 kandidátů mělo obdržet 24 hlasů, neboť kontrolním sčítáním provedeným soudem bylo prokázáno, že pro tuto stranu bez úpravy volebního lístku hlasovalo skutečně 24 voličů, jak koneckonců uvádí i zápis o průběhu a výsledku hlasování okrsku č. 1002, Městského obvodu Praha 1, o hlasování ve dnech 10. a 11. října 2014 ve volbách do zastupitelstva obce Praha 1. Městský soud v Praze musel dospět k závěru, že 24 hlasů odevzdaných Straně svobodných občanů nebylo započteno.

Celý proces hlasování a sčítání hlasů je s ohledem na počet členů okrskové volební komise, jejichž úkolem je navzájem se kontrolovat, a na způsob jejich delegování, kdy každá

z volebních stran má možnost delegovat svého zástupce, nastaven tak, aby nebezpečí pochybení bylo minimalizováno. Pokud je i přesto sčítání hlasů prováděno tak, že to zavdává důvod domnívat se, že není prováděno správně, má každý člen okrskové volební komise, který by měl pochybnosti o korektnosti sčítání, možnost vznést proti tomu výhrady např. formou odepření podpisu zápisu o průběhu a výsledku hlasování ve smyslu § 42 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Tento krok by posléze mohl být základem pro prošetření postupu okrskové volební komise. Nicméně nic takového v zápisech o průběhu a výsledku hlasování neobjevilo ani v okrsku č. 1002, ani v jiném okrsku.

V inkriminované věci nelze ani přehlédnout vyjádření odpůrce, že delegátka Strany svobodných občanů do okrsku č. 1002 T. M. však nezúčastnila celých voleb.

Ze zápisu o výsledku voleb do zastupitelstva obce Městský obvod Praha 1, ve dnech 10. a 11. října 2014, vyhotoveného dne 12. 10. 2014 v 04:33 hod. a podepsaného zaměstnancem obce Bc. P. R. a zaměstnancem Českého statistického úřadu Ing. M. K., soud ověřil, že bylo odevzdáno celkem 183.665 platných hlasů a zvoleno 25 členů zastupitelstva. Pro rozhodnutí o postupu bylo použito 5 % hranice. Strana svobodných občanů získala celkem 7.025 hlasů, tj. 3,82 %.

Správný zápis o výsledku voleb do zastupitelstva obce Městský obvod Praha 1, 10. a 11. října 2014, by tedy podle názoru soudu zněl, že bylo odevzdáno celkem 183.665 + 24 platných hlasů a zvoleno 25 členů zastupitelstva. Pro rozhodnutí o postupu bylo použito 5 % hranice. Strana svobodných občanů získala celkem 7.025 + 24 hlasů. V celkovém součtu by to ovšem znamenalo, že Strana svobodných občanů nedosáhla i nadále na 5 % hranici.

Uvedené úvahy Městský soud v Praze uzavírá tak, že z jedné chyby ve volebním okrsku č. 1002 nelze automaticky dovozovat chyby další, a to dokonce u jiných volebních okrsků. V inkriminované věci navrhovateli tedy lze jistě přisvědčit v tom, že při sčítání hlasů byla způsobena chyba. Jak soud již výše zmínil, tato chyba byla způsobena uvedením chybného údaje v zápisu o průběhu a výsledku hlasování (§ 42 zákona o volbách do zastupitelstev obcí), přičemž tuto chybu dle názoru soudu způsobila již zmíněná okrsková volební komise. Městský soud v Praze se však neztotožnil s názorem navrhovatele o tom, že by výše zmíněná chyba měla za následek neplatnost zmíněných voleb do zastupitelstva obce Městský obvod Praha 1, s následkem vyplývajícím ze zákona, tj. opakování voleb (§ 60 a § 54 zákona o volbách do zastupitelstev obcí).

Výše zmíněné pochybení totiž nelze považovat za porušení zákona o volbách do zastupitelstev obcí takového charakteru a stupně intenzity, jenž by vedl ve svém důsledku ke „zneplatnění“ výsledků voleb s následkem nutnosti jejich opakování. Je třeba si uvědomit jednu základní skutečnost. Volby do zastupitelstev obcí jsou výsledkem uplatnění aktivního volebního práva jednotlivými voliči (čl. 21 Listiny základních práv a svobod). Proto musí být prioritním hlediskem při přezkoumávání návrhu na neplatnost voleb soudem dodržení práva svobodné volby těch voličů, kteří toto právo uplatnili platným způsobem v řádných volbách. Ohrozit výkon a právní následky realizace uvedeného volebního práva nemůže zmíněné pochybení způsobit ani po jeho zjištění až v době, kdy ji formálním způsobem již nebylo možné opravit (§ 43 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Soud musí totiž respektovat i v řízení o návrhu na rozhodnutí o neplatnosti voleb zásadu právní jistoty jako základní princip a znak právního státu. Nezbytnou součástí této zásady je nejen

předvídatelnost práva, ale i legitimní předvídatelnost postupu orgánu jak moci výkonné, tak i soudní (podrobněji např. nález Ústavního soudu II. ÚS 329/04).

V inkriminované věci uplatnění uvedené zásady vede soud k závěru, že při posouzení návrhu na neplatnost voleb je třeba především respektovat skutečně projevenou vůli voličů projevenou v řádně konaných volbách do zastupitelstva obce Městský obvod Praha 1, ve dnech 10. a 11. října 2014 na základě skutečných výsledků těchto voleb, tj. skutečnou vůli voličů vyjádřenou ve skutečně odevzdaných platných hlasech pro kandidáta volební strany navrhovatele a pro navrhovatele samotného. Pokud by totiž soud vyhověl návrhu navrhovatele a prohlásil by volby za neplatné s následkem jejich opakování, porušil by sám soud uvedenou základní zásadu jako základní princip právního státu. Přece musí být každému zcela zřejmé, že když voliči v uvedených volbách zcela jasným a platným způsobem vyjádřili svoji vůli, a uplatnili tak své aktivní volební právo řádným způsobem, také mohou zcela legitimně očekávat, že výkon jejich volebního práva jako výraz skutečného projevu jejich vůle bude zákonným způsobem promítnut i ve výsledcích voleb.

Městský soud v Praze ze shora uvedených důvodů návrh na vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva Městské části Praha 1 zamítnul bez jednání, neboť podle ustanovení § 90 odst. 3 soudního řádu správního jednání ve věci neplatnosti voleb a hlasování není třeba nařizovat.

Zamítnutí návrhu na vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva Městské části Praha 1 nezbavuje povinnosti volebních orgánů konstatované relevantní volební vady reparovat (viz nález Ústavního soudu ze dne 10. ledna 2007, č. j. III. ÚS 885/06).

O nákladech řízení soud rozhodnul podle ustanovení § 93 odst. 4 soudního řádu správního, podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í:

Proti tomuto usnesení není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 soudního řádu správního).

V Praze dne 6. listopadu 2014

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

za správnost vyhotovení:
Simona Štěpinová